

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

від 10.06.2021р.

м. Одеса

№65/28-р/к

Справа №02-01/2021

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Комунальне підприємство “ХЕРСОНСЬКЕ БЮРО ТЕХНІЧНОЇ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ” Херсонської обласної ради (ідентифікаційний код юридичної особи 03355620) (далі - КП «ХБТІ» ХОР) за період з 2019 року по жовтень 2020 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року в межах території в межах території міста Херсон та адміністративно-територіальних одиниць: Олешківський район Херсонської області, Голопристанський район Херсонської області, Скадовський район Херсонської області, Білозерський район Херсонської області, Великоолександрівський район Херсонської області, Бериславський район Херсонської області, Високопільський район Херсонської області, Каланчацький район Херсонської області, як таке що не мало жодного конкурента на цьому ринку.

Дії КП «ХБТІ» ХОР, які полягають у встановленні завищеної вартості на послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України “Про захист економічної конкуренції”, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

За вчинення порушення на КП «ХБТІ» ХОР накладено штраф у розмірі 29 700 грн.

Адміністративна колегія Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи №02-01/2021 про порушення КП «ХБТІ» ХОР законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та подання першого відділу досліджень та розслідувань від 22.04.2021 №65-03/37п та відповідні матеріали, встановила

1. ПРЕДМЕТ СПРАВИ

Дії комунального підприємства “ХЕРСОНСЬКЕ БЮРО ТЕХНІЧНОЇ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ” Херсонської обласної ради (далі - КП “ХБТІ” ХОР), є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, а саме встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Дії КП “ХБТІ” ХОР, які є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, полягають у наступному.

КП “ХБТІ” ХОР безпідставно включає певні роботи до складу послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, що в результаті призводить до завищення вартості таких послуг.

2. ВІДПОВІДАЧ

КП “ХБТІ” ХОР знаходиться за адресою: вул. Богородицька, 14, м. Херсон, Херсонська область, 73000, ідентифікаційний код юридичної особи 03355620, основний вид економічної діяльності за КВЕД — 71.12 Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах.

Відповідно до статуту КП “ХБТІ” ХОР, який затверджено рішенням XVI сесії VII скликання Херсонської обласної ради №715 (далі - Статут), предметом діяльності КП “ХБТІ” ХОР є: (пункт 3.1. Статуту) облік нерухомого майна та надання послуг з технічної інвентаризації фізичним та юридичним особам незалежно від форм власності, реєстрація речових прав на нерухоме майно, земельні ділянки та їх обтяжень, реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців, розширення ринку номенклатури послуг та підвищення їх якості, методичне керівництво філіями БТІ, координація їх діяльності, надання консультаційних послуг за юридичними, фінансовими, економічними питаннями та організації бухгалтерського обліку, розробка зведеного балансу та отримання прибутку від своєї діяльності.

Відповідно до пункту 3.2 Статуту, серед основних цілей (видів) господарської діяльності КП “ХБТІ” ХОР визначено, зокрема, зберігання, оновлення та поповнення технічної документації на об'єкти нерухомого майна; надання інформації щодо нерухомого майна фізичних та юридичних осіб в порядку визначеному законодавством України; тощо.

Таким чином, КП “ХБТІ” ХОР є суб'єктом господарювання у значенні статті 1 Закону України “Про захист економічної конкуренції”.

3. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

Південним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі — Відділення) на підставі статей 7, 17 Закону України “Про Антимонопольний комітет України”, пунктів 3 та 8 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, за дорученням Антимонопольного комітету України від 20.03.2020 №13-01/273 (вх. №65-01/264К від 23.03.2020) проводиться дослідження ринку надання платних послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01.01.2013.

В процесі проведення дослідження на підставі статей 7, 17, 22, 22¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Відділення листами вих. № 65-02/2466 від 01.10.2020 та вих. №65-02/721 від 19.02.2021 направило вимоги про надання інформації КП “ХБТІ” ХОР та отримало необхідні для подальшого розслідування документи та матеріали листами за вх. № 65-01/2266 від 21.10.2020 та за вх. №65-01/813 від 18.03.2021.

Листом від 21.01.2021 №65-02/178 Відділення направило КП “ХБТІ” ХОР розпорядження від 19.01.2021 №65/2-рп/к про початок розгляду справи №02-01/2021 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Листом від 28.04.2021 №65-02/1693 Відділення направило Відповідачу попередні висновки від 22.04.2021 №65/12-пв/к у справі №02-01/2021 та отримало відповідь від 14.05.2021 №201 (вх. №65-01/1394 від 21.05.2021).

4. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

Аналіз та дослідження становища КП “ХБТІ” ХОР на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в

установленому законодавством порядку до 01.01.2013 здійснювався відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єкта господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за №317/6605 (далі – Методика).

КП “ХБТІ” ХОР надає послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року.

Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

Об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

Відповідно до пункту 3.1 Методики, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

Об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- КП “ХБТІ” ХОР

- послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року.

Інша господарська діяльність КП “ХБТІ” ХОР, крім послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, не є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

Визначення товарних меж ринку.

Згідно з пунктом 5.1 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Відносини, що виникають у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, регулюються Законом України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень”, Інструкцією про порядок проведення технічної інвентаризації об'єктів нерухомого майна, затвердженою наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 24.05.2001 № 127 (у редакції наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 26.07.2018 № 186, який набрав чинності з 15.01.2019 року), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 10.07.2001 за № 582/5773 (далі – Інструкція), та іншими нормативно-правовими актами України.

Згідно з пунктом 1 частини першої статті 2 Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень” державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (далі – державна реєстрація прав) – офіційне визнання і підтвердження державою фактів набуття, зміни або припинення речових прав на нерухоме майно, обтяжень таких прав шляхом внесення відповідних відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

Пунктом 2 частини першої статті 2 Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень” передбачено, що Державний реєстр речових прав на нерухоме майно (далі – Державний реєстр прав) - єдина державна інформаційна система, що забезпечує обробку, збереження та надання відомостей про зареєстровані речові права на нерухоме майно та їх обтяження.

Відповідно до пункту 3 частини третьої статті 10 Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень” державний реєстратор під час проведення державної реєстрації прав, що виникли в установленому законодавством порядку до 1 січня 2013 року, а також під час проведення державної реєстрації прав, які набуваються з прав, що виникли в установленому законодавством порядку до 1 січня 2013 року, обов'язково запитує від органів влади, підприємств, установ та організацій, які відповідно до законодавства

проводили оформлення та/або реєстрацію прав, інформацію (довідки, засвідчені в установленому законодавством порядку копії документів тощо), необхідну для такої реєстрації, у разі відсутності доступу до відповідних носіїв інформації, що містять відомості, необхідні для проведення державної реєстрації прав, чи у разі відсутності необхідних відомостей в єдиних та державних реєстрах, доступ до яких визначено цим Законом, та/або у разі, якщо відповідні документи не були подані заявником, крім випадків, коли державна реєстрація прав, похідних від права власності, здійснюється у зв'язку із вчиненням нотаріальної дії та такі документи були надані у зв'язку з вчиненням такої дії.

Статтею 6 Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень” передбачено, що організаційну систему державної реєстрації прав становлять:

1) Міністерство юстиції України та його територіальні органи;

2) суб'єкти державної реєстрації прав: виконавчі органи сільських, селищних та міських рад, Київська, Севастопольська міські, районні, районні у містах Києві та Севастополі державні адміністрації;

3) державні реєстратори прав на нерухоме майно (далі - державні реєстратори).

Виконавчі органи сільських, селищних та міських рад (крім міст обласного та/або республіканського Автономної Республіки Крим значення) набувають повноважень у сфері державної реєстрації прав відповідно до цього Закону у разі прийняття відповідною радою такого рішення.

Згідно з частиною першою статті 10 Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень” державним реєстратором є:

1) громадянин України, який має вищу освіту за спеціальністю правознавство, відповідає кваліфікаційним вимогам, встановленим Міністерством юстиції України, та перебуває у трудових відносинах з суб'єктом державної реєстрації прав;

2) нотаріус;

3) державний, приватний виконавець - у разі накладення/зняття таким виконавцем арешту на нерухоме майно під час примусового виконання рішень відповідно до закону.

Для отримання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, фізичним та юридичним особам необхідно звернутись до зберігача інвентаризаційної справи за місцем розташування об'єкта нерухомого майна з метою отримати послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року.

Відповідно до інформації отриманої від КП “ХБТІ” ХОР дана послуга надається на платній основі.

Отже, за таких обставин, у розумінні абзацу тринадцятого статті 1 Закону України “Про захист економічної конкуренції”, та пункту 5.1 Методики товаром та товарними межами ринку є послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року.

Споживачами цих послуг є фізичні та юридичні особи, які мають на меті отримати відповідну послугу.

Визначення територіальних (географічних) меж ринку.

Згідно з пунктом 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.

Відповідно до пунктів 1.4, 1.5 Інструкції, в редакції, яка діяла до 04.01.2013, технічну інвентаризацію новозбудованих (реконструйованих) та наявних об'єктів виконують за рахунок замовників комунальні підприємства – бюро технічної інвентаризації. На підставі матеріалів технічної інвентаризації складаються інвентаризаційні справи та технічні паспорти. Матеріали технічної інвентаризації є майном бюро технічної інвентаризації та слугують підставою для надання інформації згідно з чинним законодавством.

До 01 січня 2013 року діяло Тимчасове положення про порядок державної реєстрації права власності та інших речових прав на нерухоме майно, затверджене наказом Міністерства

юстиції України від 07.02.2002 № 7/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 28.07.2010 № 1692/5), зареєстроване в Міністерстві юстиції України 18.02.2002 за № 157/6445 (далі – Тимчасове положення).

Пунктом 1.3 Тимчасового положення передбачалось, що державна реєстрація проводиться реєстраторами бюро технічної інвентаризації (далі – БТІ) у межах визначених адміністративно-територіальних одиниць, обслуговування на території яких здійснюється БТІ, створеними до набрання чинності Законом України “Про внесення змін до Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень” та інших законодавчих актів України” та підключеними до Реєстру прав власності на нерухоме майно. Проведення державної реєстрації прав у межах території однієї адміністративно-територіальної одиниці реєстраторами декількох БТІ не допускається.

Державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року на території міста Херсон та в межах адміністративно-територіальних одиниць: Олешківський район Херсонської області, Голопристанський район Херсонської області, Скадовський район Херсонської області, Білозерський район Херсонської області, Великоолександрівський район Херсонської області, Бериславський район Херсонської області, Високопільський район Херсонської області, Каланчацький район Херсонської області здійснювало КП “ХБТІ” ХОР.

Порядок обліку об'єктів нерухомого майна та доступу до матеріалів технічної інвентаризації, реєстрових книг та матеріалів інвентарних справ КП “ХБТІ” ХОР затверджено наказом КП “ХБТІ” ХОР від 24.12.2015 №50 (далі — Порядок обліку та доступу).

Відповідно до пункту 2.2 Порядку обліку та доступу, облік об'єктів нерухомого майна проводиться з метою:

- ведення єдиної бази обліку об'єктів нерухомого майна, розташованих на території міста Херсон та в межах адміністративно-територіальних одиниць: Олешківський район Херсонської області, Голопристанський район Херсонської області, Скадовський район Херсонської області, Білозерський район Херсонської області, Великоолександрівський район Херсонської області, Бериславський район Херсонської області, Високопільський район Херсонської області, Каланчацький район Херсонської області;

- надання фізичним та юридичним особам, державним реєстраторам, в тому числі спадкоємцям та правонаступникам юридичних осіб інформації про проведену державну реєстрацію прав власності на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 1 січня 2013 року.

Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг із надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, є територія міста Херсон та адміністративно-територіальних одиниць: Олешківський район Херсонської області, Голопристанський район Херсонської області, Скадовський район Херсонської області, Білозерський район Херсонської області, Великоолександрівський район Херсонської області, Бериславський район Херсонської області, Високопільський район Херсонської області, Каланчацький район Херсонської області.

Часові межі ринку.

Відповідно до пункту 7.1 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

Розпорядженнями КП “ХБТІ” ХОР від 15.01.2019 №1 та від 07.09.2020 №1 затверджено вартість послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року.

Отже, ринок послуг із надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, є сталим.

Часовими межами ринку визначено період встановлення завищеної вартості послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, за рахунок завищення норм часу в період з 2019 року по жовтень 2020 року.

Визначення частки на ринку.

Згідно з пунктом 8.1 Методики обсяг ринку, на якому визначається монопольне (домінуюче) становище, визначається як загальний обсяг надходження товару на ринок.

Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 28.12.2012 № 658, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28.12.2012 за № 2212/22524, до Інструкції внесено зміни та доповнення, зокрема:

- технічна інвентаризація об'єктів нерухомого майна проводиться суб'єктами господарювання, у складі яких працює один або більше виконавців робіт з технічної інвентаризації, які пройшли професійну атестацію у Мінрегіоні України (абзац перший пункту 1.4 Інструкції);

- інвентаризаційна справа формується і ведеться на кожен об'єкт нерухомого майна на весь час його існування та зберігається в органі державної реєстрації прав за місцезнаходженням такого об'єкта (пункт 1.5 Інструкції).

Отже, із внесенням змін та доповнень до Інструкції з 01.01.2013 на ринку робіт з технічної інвентаризації поряд з комунальними БТІ отримали право діяти й інші суб'єкти господарювання.

Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 26.07.2018 № 186 (далі – Наказ № 186), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20.12.2018 за № 1442/32894, внесено зміни до Інструкції, та викладено її у новій редакції. Наказ набув чинності з 15.01.2019.

Ця Інструкція визначає механізм проведення технічної інвентаризації об'єктів нерухомого майна всіх форм власності, що здійснюють суб'єкти господарювання, і діє на всій території України.

Відповідно до пункту 27 Інструкції, інвентаризаційна справа формується і ведеться на кожен об'єкт нерухомого майна на весь час його існування та зберігається у зберігача за місцезнаходженням (адреса) такого об'єкта у паперовому вигляді. У разі ліквідації, реорганізації, зміни виду діяльності, припинення дії кваліфікаційного сертифіката суб'єкт господарювання передає матеріали технічної інвентаризації нерухомого майна до зберігача.

Пунктом 2 Інструкції передбачено, що:

- зберігач - юридична особа публічного права, яка здійснює зберігання інвентаризаційної справи за місцем розташування об'єкта нерухомого майна. Зберігач не проводить роботи з технічної інвентаризації об'єктів нерухомого майна;

- інвентаризаційна справа - сукупність матеріалів технічної інвентаризації, що характеризують об'єкт нерухомого майна і які є підставою для надання інформації про такий об'єкт. Інвентаризаційна справа має свій інвентаризаційний номер, який надає зберігач.

Отже, враховуючи, що єдиним володільцем та розпорядником інформації про проведену державну реєстрацію прав власності на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, на території міста Херсон та адміністративно-територіальних одиниць: Олешківський район Херсонської області, Голопристанський район Херсонської області, Скадовський район Херсонської області, Білозерський район Херсонської області, Великоолександрівський район Херсонської області, Бериславський район Херсонської області, Високопільський район Херсонської області, Каланчацький район Херсонської області, яка міститься на паперових носіях, є КП "ХБТІ" ХОР, конкуренція на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію прав власності на нерухоме майно та їх обтяження, зареєстрованих до 01.01.2013, відсутня.

Інформація про зареєстровані речові права на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, необхідна фізичним та юридичним особам для реалізації їхнього права внесення відомостей про проведену державну реєстрацію прав власності на нерухоме майно та їх обмеження шляхом унесення

відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та проведення робіт з технічної інвентаризації об'єктів нерухомого майна.

Відповідно до інформації, отриманої в ході дослідження, реєстрацію (державну реєстрацію), оформлення прав на нерухоме майно до 01.01.2013 здійснювало КП “ХБТІ” ХОР, яке на теперішній час є єдиним зберігачем відповідних інвентаризаційно-реєстраційних справ на об'єкти нерухомого майна, які містяться на паперових носіях в архівосховищах підприємства. Надання інформації з матеріалів технічної інвентаризації, реєстрових книг а також архівних справ, які зберігаються в КП “ХБТІ” ХОР на запити юридичних та фізичних осіб здійснюється безпосередньо працівниками КП “ХБТІ” ХОР.

Виходячи з наведеного частка КП “ХБТІ” ХОР на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, в межах території міста Херсон та адміністративно-територіальних одиниць: Олешківський район Херсонської області, Голопристанський район Херсонської області, Скадовський район Херсонської області, Білозерський район Херсонської області, Великоолександрівський район Херсонської області, Бериславський район Херсонської області, Високопільський район Херсонської області, Каланчацький район Херсонської області за період з 2019 року по жовтень 2020 року становила 100 відсотків.

Визначення потенційних конкурентів.

Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

Замовник робіт з технічної інвентаризації може самостійно обрати виконавця таких робіт, проте урахувуючи, що оформлення прав на нерухоме майно до 01.01.2013 здійснювало КП “ХБТІ” ХОР, на теперішній час саме КП “ХБТІ” ХОР є єдиним зберігачем відповідних інвентаризаційно-реєстраційних справ на об'єкти нерухомого майна та, відповідно, є єдиним надавачем послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року.

Встановлення монопольного (домінуючого) становища

Відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України “Про захист економічної конкуренції” суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку в нього немає жодного конкурента.

Отже, враховуючи вищезазначене, КП “ХБТІ” ХОР за період з 2019 року по жовтень 2020 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року в межах території в межах території міста Херсон та адміністративно-територіальних одиниць: Олешківський район Херсонської області, Голопристанський район Херсонської області, Скадовський район Херсонської області, Білозерський район Херсонської області, Великоолександрівський район Херсонської області, Бериславський район Херсонської області, Високопільський район Херсонської області, Каланчацький район Херсонської області, як таке що не мало жодного конкурента на цьому ринку.

5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 08.04.2004 № 76 затверджено Методичні рекомендації з питань застосування норм часу на роботи та послуги, що виконуються бюро технічної інвентаризації України (далі – Методичні рекомендації).

Згідно з пунктом 1.1 Методичних рекомендацій, вони є посібником до Збірника норм часу на роботи та послуги, що виконуються бюро технічної інвентаризації України (далі – Збірник

норм часу), затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 21.11.2003 № 198, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12.02.2004 за № 188/8787.

Відповідно до пункту 1.2 Методичних рекомендацій, вони мають роз'яснювальний, інформаційний характер, деталізують порядок та методику застосування норм часу у процесі формування цін на послуги, що надаються населенню України.

Пунктом 1.12 Методичних рекомендацій передбачено, що кожне бюро технічної інвентаризації самостійно розраховує вартість однієї норми часу для встановлення рівня тарифу.

Наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 21.11.2003 № 198, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 12.02.2004 за № 188/8787 затверджено Збірник норм часу на роботи, що виконуються суб'єктами господарювання, які здійснюють технічну інвентаризацію об'єктів нерухомого майна (заголовок Збірника в редакції наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства від 15.05.2015 №106) - (далі — Збірник норм часу).

Згідно з пунктом 5 розділу “Загальні положення” Збірника норм часу у нормах часу враховано витрати часу для підготовки робочого місця, одержання завдання, одержання матеріалів постійного зберігання і здачі їх після завершення робіт та оформлення відомостей виконаних робіт.

Згідно з пунктом 6 розділу “Загальні положення” Збірника норм час для керівників груп (контролерів) враховано витрати часу на видачу завдань, визначення обсягів виконаних робіт, проведення навчань працівників груп, ведення обліку журналів польового контролю та журналів виїзду виконавців на об'єкти, ведення звітності групи, забезпечення якісного виконання робіт.

Відповідно до пункту 9 розділу “Загальні положення” Збірника норм часу, норми часу на виконання робіт з технічної інвентаризації, оцінки та реєстрації майнових комплексів, об'єктів сільськогосподарських підприємств тощо визначаються з урахуванням цих норм.

Згідно з пунктом 10 розділу “Загальні положення” Збірника норм часу, до норм часу у разі скорочення терміну їх виконання, за згодою замовників, для фізичних осіб - до 3 днів, для юридичних осіб - до 10 діб застосовується коефіцієнт 2.

Згідно з роз'ясненнями Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України щодо застосування Наказу № 186, розміщеними на офіційному сайті Мінрегіону України 02.04.2019 у розділі “Житлово-комунальне господарство / Роз'яснення впровадження нормативно-правових актів”, “ціни на послуги зберігача встановлюються на підставі калькуляції, затвердженої керівником суб'єкта господарювання, з урахуванням вимог Збірника норм часу на роботи, що виконуються суб'єктами господарювання, які здійснюють технічну інвентаризацію об'єктів нерухомого майна, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 21.11.2003 № 198, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12.02.2004 за № 188/8787”.

Збірник норм часу, в редакції від 10.07.2015 складається з п'яти розділів, а саме:

1. Технічна інвентаризація і паспортизація об'єктів нерухомого майна, оцінка і переоцінка будинків, будівель і споруд.
2. Складання довідок, розрахунок ідеальних часток, розподіл об'єкта.
3. Інші роботи.
4. Технічна інвентаризація зелених насаджень.
5. Технічна інвентаризація інженерних мереж.

Отже, до вартості послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, не повинні включатись роботи, які не передбачені розділом 2 “Складання довідок, розрахунок ідеальних часток, розподіл об'єкта” Збірника норм часу, зокрема передбачені іншими розділами.

6. ОБСТАВИНИ, ЯКІ СВДЧАТЬ ПРО ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Вартість послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року (далі-Послуга), яка надається КП “ХБТІ” ХОР становила:

2019 рік

Відповідно до розпорядження КП “ХБТІ” ХОР від 15.01.2019 № 1 “Про затвердження вартості послуг, що виконуються КП “ХБТІ” ХОР” вартість Послуги з 21.01.2019 становила 204,16 грн. (з ПДВ). Вартість норми-часу на роботи та послуги, що виконуються КП “ХБТІ” ХОР” затверджена наказом КП “ХБТІ” ХОР” від 18.01.2019 №3 у розмірі 95,00 грн. (з ПДВ).

До складу Послуги, яка надається КП “ХБТІ” ХОР” відповідно до калькуляції розрахунку вартості Послуги входять такі роботи:

Пункт Збірника	Одиниця виміру	Зміст роботи	Норма часу (год)	Вартість (без ПДВ)
3.1	Запит	Приймання замовлення	1,170	92,63
3.3	Справа	Розшук справи	0,079	6,25
3.9	Об'єкт	Таксування	0,050	3,96
2.3	Документ	Довідка про наявність	0,850	67,29
		Разом:	2,149	170,13

У ході аналізу структури робіт що входять до вартості Послуг встановлено, що КП “ХБТІ” ХОР” безпідставно включило роботи, які не передбачені розділом 2 “Складання довідок, розрахунок ідеальних часток, розподіл об'єкта” Збірника норм часу.

Натомість такі роботи передбачені розділом 3 “Інші роботи”, а саме:

- параграф 3.1 – приймання, укладання та реєстрація договору (норма часу – 1,170 год.);
- параграф 3.3 – розшукування інвентаризаційно-реєстраційної справи, унесення в книгу обліку видачі з архіву з позначкою про повернення (норма часу – 0,079 год.);
- параграф 3.9 – таксування виконаних робіт, електронна версія (норма часу – 0,050 год.).

Тож, КП “ХБТІ” ХОР” до розрахунку Послуги включило роботи, які не передбачені розділом 2 “Складання довідок, розрахунок ідеальних часток, розподіл об'єкта” Збірника норм часу, а передбачені розділом 3 “Інші роботи”, що призводить до завищення вартості таких Послуг.

Зокрема, параграфом 2.3 розділу “Складання довідок, розрахунок ідеальних часток, розподіл об'єкта” Збірника норм часу, загальні норми часу на роботу “формування, друкування та видання довідки про наявність зареєстрованого права власності на об'єкт нерухомості на одне прізвище становить 0,850 год. за довідку, у тому числі норма часу становить для виконавця 0,761 год., для контролера – 0,089 год.

Отже, при розрахунку вартості Послуги КП “ХБТІ” ХОР” завищило загальні норми часу (год.) на 1,299 год. (2,149-0,850) за довідку, що призвело до завищення в цілому вартості Послуги на 123,41 грн. (з ПДВ) (1,299*95,00) за довідку.

2020 рік

Відповідно до розпорядження КП “ХБТІ” ХОР від 07.09.2020 № 1 “Про затвердження вартості послуг, що виконуються КП “ХБТІ” ХОР” вартість Послуги з 10.09.2020 становила 285,55 грн. (з ПДВ) для фізичних осіб та 296,35 грн. (з ПДВ) юридичних осіб. Вартість норми-часу на роботи та послуги, що виконуються КП “ХБТІ” ХОР” затверджена наказом КП “ХБТІ” ХОР” від 31.08.2020 №13 у розмірі 108,00 грн. (з ПДВ).

До складу Послуги для фізичних осіб, яка надається КП “ХБТІ” ХОР” відповідно до калькуляції розрахунку вартості Послуги входять такі роботи:

Пункт Збірника	Одиниця виміру	Зміст роботи	Норма часу (год)	Вартість(без ПДВ)
----------------	----------------	--------------	------------------	-------------------

3.1	Замовлення	Приймання замовлення	1,170	105,30
3.15	Рахунок	Виписка рахунків	0,060	5,40
3.3	Справа	Розшук справи	0,079	7,11
2.3	Документ	Довідка про наявність	0,850	76,50
3.8	Справа	Підшивання	0,101	9,09
3.9	Об'єкт	Таксування	0,050	4,50
3.19	Замовлення	Обробка персональних даних	0,334	30,06
		Разом:	2,644	237,96

До складу Послуги для юридичних осіб, яка надається КП “ХБТІ” ХОР” відповідно до калькуляції розрахунку вартості Послуги входять такі роботи:

Пункт Збірника	Одиниця виміру	Зміст роботи	Норма часу (год)	Вартість(без ПДВ)
3.1	Замовлення	Приймання замовлення	1,170	105,30
3.15	Рахунок	Виписка рахунків	0,060	5,40
3.3	Справа	Розшук справи	0,079	7,11
2.3	Документ	Довідка про наявність	0,850	76,50
3.8	Справа	Підшивання	0,101	9,09
3.9	Об'єкт	Таксування	0,050	4,50
3.18	Справа	Складання акта виконаних робіт	0,100	9,00
3.19	Замовлення	Обробка персональних даних	0,334	30,06
		Разом:	2,744	246,96

У ході аналізу структури робіт що входять до вартості Послуг встановлено, що КП “ХБТІ” ХОР” безпідставно включило роботи, які не передбачені розділом 2 “Складання довідок, розрахунок ідеальних часток, розподіл об'єкта” Збірника норм часу.

Натомість такі роботи передбачені розділом 3 “Інші роботи”, а саме:

- параграф 3.1 – приймання, укладання та реєстрація договору (норма часу – 1,170 год.);
- параграф 3.15 — виписка рахунків, електронна версія (норма часу — 0,060 год.);
- параграф 3.3 – розшукування інвентаризаційно-реєстраційної справи, унесення в книгу обліку видачі з архіву з позначкою про повернення (норма часу – 0,079 год.);
- параграф 3.8 - підшивання в інвентаризаційно-реєстраційну справу матеріалів при поточній інвентаризації або брошурування копій, що видаються замовникам (норма часу 0,101);
- параграф 3.9 — таксування виконаних робіт, електронна версія (норма часу 0,050);
- параграф 3.18 — складання акта виконаних робіт (норма часу – 0,100 год.);
- параграф 3.19 – обробка персональних даних (норма часу – 0,334 год.).

Крім цього, слід зазначити, що робота “підшивання в інвентаризаційно-реєстраційну справу матеріалів при поточній інвентаризації або брошурування копій, що видаються замовникам” (параграф 3.8 розділу 3 “Інші роботи” Збірника норм часу) з нормою часу 0,101 год. за справу, взагалі не стосується послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року.

Так, згідно з пунктом 1.2 розділу 1 Інструкції, у редакції, яка діяла з 09.01.2013 до 15.01.2019, технічна інвентаризація проводиться у таких випадках:

- перед прийняттям в експлуатацію завершених будівництвом об'єктів, у тому числі після проведення реконструкції та капітального ремонту;

- перед проведенням державної реєстрації права власності на об'єкт незавершеного будівництва;

- перед проведенням державної реєстрації права власності на об'єкт нерухомого майна, що утворився в результаті поділу, об'єднання об'єкта нерухомого майна або виділення частки з об'єкта нерухомого майна, крім випадків, коли в результаті такого поділу, об'єднання або виділення частки завершений будівництвом об'єкт приймався в експлуатацію.

В інших випадках технічна інвентаризація проводиться за бажанням замовника, тож і потреби в "підшиванні в інвентаризаційно-реєстраційну справу матеріалів при поточній інвентаризації або брошурування копій, що видаються замовникам" немає.

Інструкцією, у редакції, яка діє з 15.01.2019, передбачено, що інвентаризаційна справа - сукупність матеріалів технічної інвентаризації, що характеризують об'єкт нерухомого майна і які є підставою для надання інформації про такий об'єкт. Інвентаризаційна справа має свій інвентаризаційний номер, який надає зберігач.

Тож, КП "ХБТІ" ХОР" до розрахунку Послуги включило роботи, які не передбачені розділом 2 "Складання довідок, розрахунок ідеальних часток, розподіл об'єкта" Збірника норм часу, а передбачені розділом 3 "Інші роботи", що призводить до завищення вартості таких Послуг.

Зокрема, параграфом 2.3 розділу "Складання довідок, розрахунок ідеальних часток, розподіл об'єкта" Збірника норм часу, загальні норми часу на роботу "формування, друкування та видання довідки про наявність зареєстрованого права власності на об'єкт нерухомості на одне прізвище становить 0,850 год. за довідку, у тому числі норма часу становить для виконавця 0,761 год., для контролера – 0,089 год.

Отже, при розрахунку вартості Послуги КП "ХБТІ" ХОР" завищило загальні норми часу (год.) на 1,794 год. $(2,644 - 0,850)$ за довідку для фізичних осіб, що призвело до завищення в цілому вартості Послуги на 193,75 $(1,794 * 108,00)$ грн. за довідку.

Для юридичних осіб КП "ХБТІ" ХОР" завищило загальні норми часу (год.) при розрахунку вартості Послуги на 1,894 год. $(2,744 - 0,850)$, що призвело до завищення в цілому вартості Послуги на 204,552 $(1,894 * 108,00)$ грн. за довідку.

За відсутності конкуренції на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначених послуг.

Отже, за сукупністю наведених обставин можна дійти висновку, що КП "ХБТІ" ХОР" безпідставно включає певні роботи до складу Послуг, що в результаті призводить до завищення вартості на послугу з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, в межах території міста Херсон та адміністративно-територіальних одиниць: Олешківський район Херсонської області, Голопристанський район Херсонської області, Скадовський район Херсонської області, Білозерський район Херсонської області, Великоолександрівський район Херсонської області, Бериславський район Херсонської області, Високопільський район Херсонської області, Каланчацький район Херсонської області.

7. ДІЇ ВІДПОВІДАЧА ПІСЛЯ ОТРИМАННЯ ПОПЕРЕДНІХ ВИСНОВКІВ У СПРАВІ

У відповідь на попередні висновки КП "ХБТІ" ХОР" листом від 14.05.2021 №201 повідомило, що вартість Послуг було перераховано та до складу Послуги включено лише роботи передбачені параграфом 2.3 Збірника норм часу загальною нормою годин 0,850.

Так, наказом КП "ХБТІ" ХОР" від 06.05.2021 №14 затверджено та введено в дію з 01.01.2021 калькуляцію з надання Послуг, відповідно до якої до складу Послуги включено роботи з формування, друкування та видання довідки про наявність зареєстрованого права власності на об'єкт нерухомості на одне прізвище передбачені параграфом 2.3 Збірника норм часу загальною нормою годин 0,850, а вартість 1 норми часу встановлено у розмірі 132,00 грн. (з ПДВ). Отже, вартість Послуги на одне прізвище склала $0,850 * 132,00 = 112,20$ грн.

Таким чином КП “ХБТІ” ХОР” припинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції передбачене пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України “Про захист економічної конкуренції”, у вигляді встановленні завищеної вартості на послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року.

8. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Ураховуючи, що КП “ХБТІ” ХОР за період з 2019 року по жовтень 2020 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року в межах території в межах території міста Херсон та адміністративно-територіальних одиниць: Олешківський район Херсонської області, Голопристанський район Херсонської області, Скадовський район Херсонської області, Білозерський район Херсонської області, Великоолександрівський район Херсонської області, Бериславський район Херсонської області, Високопільський район Херсонської області, Каланчацький район Херсонської області, як таке що не мало жодного конкурента на цьому ринку, дії КП “ХБТІ” ХОР, які полягають у встановленні завищеної вартості на послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України “Про захист економічної конкуренції”, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до частини першої статті 13 Закону України “Про захист економічної конкуренції”, зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Згідно з пунктом першим частини другої статті 13 Закону України “Про захист економічної конкуренції” зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до частини 3 статті 13 Закону України “Про захист економічної конкуренції” зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

9. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

Відповідно до пункту 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.

За вчинене порушення законодавства про захист економічної конкуренції передбачається накладання штрафу відповідно до абзацу 2 частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Відповідно до звіту про фінансові результати (форма 2-м) розміру доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів робіт, послуг) КП “ХБТІ” ХОР за 2020 рік становив [інформація з обмеженим доступом] грн.

Обсяги наданих КП “ХБТІ” ХОР платних послуг з надання інформації (довідок) про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року за 2020 рік становили у кількісному виразі - [інформація з обмеженим доступом] шт., у вартісному виразі — [інформація з обмеженим доступом] грн.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 121 і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пунктом 32 Правил розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених Розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 №5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (зі змінами та доповненнями), адміністративна колегія Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що комунальне підприємство “ХЕРСОНСЬКЕ БЮРО ТЕХНІЧНОЇ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ” Херсонської обласної ради (ідентифікаційний код юридичної особи 03355620) за період з 2019 року по жовтень 2020 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року в межах території в межах території міста Херсон та адміністративно-територіальних одиниць: Олешківський район Херсонської області, Голопристанський район Херсонської області, Скадовський район Херсонської області, Білозерський район Херсонської області, Великоолександрівський район Херсонської області, Бериславський район Херсонської області, Високопільський район Херсонської області, Каланчацький район Херсонської області, як таке що не мало жодного конкурента на цьому ринку.

2. Визнати, дії комунального підприємства “ХЕРСОНСЬКЕ БЮРО ТЕХНІЧНОЇ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ” Херсонської обласної ради (ідентифікаційний код юридичної особи 03355620), які полягають у встановленні завищеної вартості на послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України “Про захист економічної конкуренції”, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, вказане у пункті 2 резолютивної частини рішення, накласти на комунальне підприємство “ХЕРСОНСЬКЕ БЮРО ТЕХНІЧНОЇ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ” Херсонської обласної ради (ідентифікаційний код юридичної особи 03355620) штраф у розмірі 29 700 (двадцять дев'ять тисяч сімсот) гривень.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф сплачується у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Згідно з частиною п'ятою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за кожен день прострочення сплати штрафу стягується пеня у розмірі півтора відсотка від суми штрафу.

Згідно з частиною восьмою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» комунальне підприємство “ХЕРСОНСЬКЕ БЮРО ТЕХНІЧНОЇ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ” Херсонської обласної ради зобов'язано протягом п'яти днів з дня сплати штрафу надіслати до Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 зазначеного Закону рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

